

22052226

DANISH B – HIGHER LEVEL – PAPER 1
DANOIS B – NIVEAU SUPÉRIEUR – ÉPREUVE 1
DANÉS B – NIVEL SUPERIOR – PRUEBA 1

Monday 16 May 2005 (morning)
Lundi 16 mai 2005 (matin)
Lunes 16 de mayo de 2005 (mañana)

1 h 30 m

TEXT BOOKLET – INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this booklet until instructed to do so.
- This booklet contains all of the texts required for Paper 1.
- Answer the questions in the Question and Answer Booklet provided.

LIVRET DE TEXTES – INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas ce livret avant d'y être autorisé(e).
- Ce livret contient tous les textes nécessaires à l'épreuve 1.
- Répondez à toutes les questions dans le livret de questions et réponses fourni.

CUADERNO DE TEXTOS – INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra este cuaderno hasta que se lo autoricen.
- Este cuaderno contiene todos los textos para la Prueba 1.
- Conteste todas las preguntas en el cuaderno de preguntas y respuestas.

TEKST A

Tag afsæt i nuet

[- X -]

”I morgen ændrer sig kun, hvis du tager afsæt i dag”, siger elitesoldat og foredragsholder B.S. Christiansen. ”Jeg har mødt alt for mange mennesker, der forestiller sig, at morgendagen vil bringe dem et nyt og bedre liv. Med de handler ikke, for de er bange for at tage en forkert beslutning. Mit råd er: Beslut dig for noget – og gør det. Viser det sig, at beslutningen var forkert, så tag en ny.”

[- 1 -]

Hans råd afspejler de værdier, han selv lever efter. ”Jeg lever nu, ikke i morgen – og jeg fortryder ingenting. Hvis man giver sig selv lov til at fortryde, tærer det på en. Tænk på en regnvejrsferie med familien, som går med at fortryde, at man ikke er et andet sted. Det bliver med garanti en meget dårlig ferie”, siger manden, der har gjort det til en vane at tømme den mentale rygsæk hver dag.

[- 2 -]

Hvis fortrydelser er et fyord, så er positive tanker til gengæld ord, der ligger højt på B.S. Christiansens værdibarometer. ”Man er nødt til at tænke positivt for at kunne nå det, man sætter sig for”, siger han. For ham handler livet ikke om at nå en bestemt position eller titel. ”Tværtimod – for mig er vi alle lige, og den dag, man fatter det, har man accepteret sig selv”, uddyber han.

[- 3 -]

Forudsætningen for al handling er dog, at man har et stabilt fundament. ”I militæret gælder det, at er platformen ikke stabil, så kan man ikke ramme, ligegyldig hvor godt geværet er. Og i livet gælder det, at har man ikke styr på sig selv, så forstyrrer det på alle fronter – ens dømmekraft, selvtilliden og humøret. Man kan simpelthen ikke koncentrere sig om sine mål”, forklarer han.

[- 4 -]

”Hver dag må man arbejde på at opretholde tilliden til sig selv og andre. Det kræver, at man tager ansvar for sig selv.” I følge B.S. Christiansen kan det volde besvær for selv de mest ansvarstunge erhvervsledere. ”Jeg har mødt masser af folk, der er vant til at tage ansvar for alt muligt, lige på nær dem selv. Deres virksomhed hviler på et sæt værdier, men spørger jeg dem om, hvad deres personlige livsværdier er, så bliver der larmende tavshed.”

[- 5 -]

”Nøglen til handling er at spørge sig selv, hvad man vil med sit liv. Vi har kun det ene. Tænk lidt over, hvad du vil nå, inden tiden rinder ud. Man kan bruge hele livet på at betragte tiden gå, eller man kan beslutte sig for at vove noget og overskride grænser. Det gør man ikke kun ved at springe i havet fra en helikopter. Det kan også ske ved at invitere en sød pige ud, lave en ny ret eller tage til det første møde med svigerforældrene,” slutter B.S. Christiansen.

TEKST B

Forsvar For Fordomme

Af Mikkel Larsen

Selv om vi godt ved, at generalisationer og stereotyper ikke er sandheden, så holder vi fast ved dem. Og så længe det ikke overdrives, så er de både nyttige og nødvendige, konstaterer forsker. Dataloger er nørder, franskmænd er arrogante, og blondiner er dumme. Generalisationer af denne type findes overalt. Stereotyper er nemlig en del af vores måde at opfatte, inddele og forstå verden på, og vi bruger dem, når vi skal konstruere vores identitet.

”De hjælper os med at identificere os med nogle og ikke med andre. Vi har en tendens til at give mere negative egenskaber til de grupper, vi ikke identificerer os med. På den måde bygger vi en beskyttende mur op om os selv og vore egne,” siger lektor Pia List fra Syddansk Universitet i Sønderborg, der i flere år har forsket i fænomenet.

Stereotyper er sociale fænomener, som mange mennesker deler. Hvor og hvornår de enkelte generalisationer er opstået, kan man ikke sige noget om. Men de er alle udsprunget af erfaringen. De er opstået ved, at man i en given situation har fokuseret på et bestemt træk ved en person for så at overføre det til hele den gruppe, man identificerer ham eller hende med. Derfra har det spredt sig til at være fælles gods. Vi ved for det meste godt, når vi bliver spurgt direkte, at generalisationer ikke holder vand. Alligevel er stereotyperne meget svære at komme til livs.

”Det skyldes, at de altid er positivt eller negativt ladede, og derfor har en følelsesmæssig dimension. Det kræver for meget af os at se tingene på en anden måde, og så vælger vi ofte at se dem, der ikke passer ind i mønstret, som undtagelser, der bekræfter reglen,” forklarer Pia List.

Hvordan vi bruger stereotyperne, afhænger af situationen. Når vi f.eks. taler om datalogistuderende, kan vi vælge at se dem som matematiske genier, der kan programmere sig ud af stort set alle problemer, eller som asociale nørder, der ikke laver andet end at spille computer.

Vi kender både den positive og den negative version, og vi vælger den, der passer til konteksten.

Ikke alle stereotyper er lige så harmløse, som dem, der er nævnt her. Mange ligger til grund for både fordomme og fjendebilleder og har således en del krige og konflikter på samvittigheden. Tænk bare på nazisternes propaganda om jøderne.

”Derfor er det vigtigt, at vi bliver os stereotyperne bevidst, for de påvirker jo også vores måde at se verden på. Vi skal altid tænke over, hvornår vi bruger dem og hvorfor,” slutter Pia List. Men så længe vi gør det, kan vi altså roligt more os over de forskellige typer af studerende uden at få dårlig samvittighed.

TEKST C

FORUD

Stort mere end et husmandssted er den vel ikke, ejendommen derude ved kanten af klitterne, selvom den næsten er firlænget.

Det er Oline og hendes bror Thomas, der driver den. Og så er der sønnen, Jakob. Præsten gik med til at skrive i kirkebogen, at faderen var ”en ukendt sommergæst”, men selvfølgelig ved vi
5 nok, hvordan det hele hænger sammen.

Det er tretten-fjorten år siden, han blev født. Det må det jo efterhånden være.

”Det var i ’30,” sagde Dagmar, ”samme år som Bente fik Bitten.”

”Ja, tiden går, det gør den.” Lars Jensen rystede på hovedet. Vi nikkede.

Og Jakob blev sat i pleje hos noget familie i Aalborg. Det var vel præsten, der havde bestemt
10 det.

Hvad Oline og Thomas ellers foretog sig, blandede vi os ikke i. Vi holdt bare en vis afstand til dem, sådan ville de nok helst have det, mente vi.

Det hele blev først lidt anderledes, da besættelsen kom. Ikke det med afstanden, men forholdene derude.

15 Det var Oline, der blev bange. Da englænderne begyndte at bombe flyvepladsen ved Aalborg, hentede hun Jakob hjem. Hvad præsten sagde, da hun blev nødt til at fortælle ham det, ved vi ikke, men Jakob fik da lov til at blive hos moderen og hos onkel Thomas, som han skulle kalde ham.

Og ingen lod sig mærke med noget, ikke direkte i hvert fald. Han fik oven i købet en legekammerat, uldhandlerens Niels.

20 ”Uldhandlerens?”

”Ja, uldhandlerens. Har du glemt, han var uldhandler før han kom til at arbejde for tyskerne.”

”Nå, det er entreprenøren, du mener.”

Vi er her på det seneste blevet gode til at sige ”entreprenøren” med lidt vrængen i ”ø”-et.

Sådan gik det, stille og roligt.

25 ”Så kom den fremmede,” sagde Holger.

Ja, vi opdagede jo en dag, at der var kommet en mystisk mand derude. Én, der holdt sig skjult. Han var vist ikke sabotør, eller frihedskæmper, som de jo nu skal kaldes, for han så ikke ud til at være i forbindelse med læreren, der jo dengang var her endnu, eller med ham, der er under jorden på Enggaarden. Så han kunne være hvem som helst, den karl.

30 Det gik efterhånden op for os, at Oline var ved at få et godt øje til ham. I hvert fald, var de blevet set sammen i en gryde ude i klitten, sagde de.

Vi drøftede det lidt og fandt ud af, at det var på tide, den fremmede kom væk. Mest af hensyn til Thomas, som vi altid har haft lidt tilovers for.

Så det sørgede vi for.

35 Og nu er Jakob lige begyndt på realskolen. Han rejste hjemmefra en søndag, sidst på eftermiddagen, og vi var mange, der så ham cykle afsted.

Vi kunne også se Oline og Thomas stå og vinke. Og nogle så også, at da Thomas tog armen ned, lagde han den om Olines skulder.

Og hun lod ham gøre det.

40 Han har sikkert sagt noget om, at nu var det næsten, som det var før krigen.

fra *En Befrielse* af Knud Sørensen

TEKST D

Har du åbnet dit nye ePosthus?

ePosthuset er Post Danmarks nyeste service til private og erhvervskunder. Det personlige posthus på internettet gør det let at få post fra virksomheder og offentlige myndigheder på præcis den måde, du foretrækker. Det gælder for eksempel de mange opgørelser, kontoudtog, lønsedler, og andre dokumenter, der er vigtige at gemme, men som ofte har en kedelig tendens til at havne i en bunke på skrivebordet.

Vælger du at få dem elektronisk, kan det ske via almindelig e-mail eller i din personlige e-Boks, hvor alle dokumenter kan arkiveres sikkert, så de er lette at finde igen. Systemet er oven i købet enkelt at bruge. Når dit ePosthus er åbent, skal der blot nogle enkelte klik til at bestemme, hvilke af de tilmeldte virksomheder og myndigheder, du ønsker at modtage elektronisk post fra.

IKKE KUN FOR PRIVATE

I dag er mere end 40 store virksomheder og over 260 kommuner allerede sluttet til ordningen, men det tal forventes lige som antallet af private ePosthuse at vokse hastigt i de kommende måneder, forudser vicedirektør Anders Due fra Post Danmark.

”For modtagerne er fordelene indlysende. De får adgang til en gratis service, som gør det meget nemmere at styre og håndtere den store mængde af breve, som de fleste af os får i dag. Det sparer tid, som kan bruges meget bedre på familie eller fritidsinteresser. Men også afsenderne af brevene har stort udbytte af ePosthuset.

De betaler ganske vist for at benytte systemet, men sparer til gengæld papir, porto og arbejdskraft i forbindelse med forsendelse. Desuden gør det sikre ePosthus system det nemt at komme i direkte kontakt med kunder, og vigtigst af alt – virksomheden kan tilbyde den service, som kunderne ønsker”, siger Anders Due. Det sidste viser en analyse blandt privatkunder som Tranberg Marketing har gennemført for Post Danmark. Her vurderer cirka halvdelen af de adspurgte, at det vil være attraktivt at kunne vælge mellem at modtage sin administrative post elektronisk eller fysisk.

Valget mellem e-post og papirpost er imidlertid ikke den eneste grund til at åbne et ePosthus i en fart. På ePosthuset er det også muligt at ændre adresse, købe teater- og koncertbilletter samt at låne op til 40.000 kr.